

Behörighet - Rumänien

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

- 1 Ska jag väcka talan vid en allmän domstol eller vid en specialdomstol (t.ex. en arbetsdomstol)?
- 2 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av allmän domstol, hur kan jag veta vid vilken domstol talan ska väckas?
  - 2.1 Görs det skillnad mellan lägre och högre instanser bland de allmänna domstolarna (t.ex. distriktsdomstolar som lägre domstolar och regionala domstolar som högre domstolar), och på vilken nivå ska mitt mål i så fall prövas?
  - 2.2 Territoriell behörighet (är domstolen i stad A eller domstolen i stad B behörig i mitt fall)?
    - 2.2.1 Huvudregeln om territoriell behörighet
    - 2.2.2 Undantag från huvudregeln
      - 2.2.2.1 När kan jag välja mellan domstolen i den ort där svaranden bor och någon annan domstol?
      - 2.2.2.2 När måste jag välja en annan domstol än domstolen i den ort där svaranden bor?
      - 2.2.2.3 Kan parterna själva utse en domstol som annars skulle vara obehörig?
- 3 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av specialdomstol, hur kan jag veta vilken specialdomstol jag ska vända mig till?

1 Ska jag väcka talan vid en allmän domstol eller vid en specialdomstol (t.ex. en arbetsdomstol)?

I Rumänien finns det utöver allmänna domstolar även specialiserade avdelningar för tvistlösning i vissa ärenden.

Enligt bestämmelserna i lag nr 304/2004 om rättssystemets uppbyggnad har Högsta domstolen (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) fyra avdelningar – första avdelningen för civilrätt, andra avdelningen för civilrätt, avdelningen för straffrätt, avdelningen för förvaltningsrätt och skatterätt – avdelningen med nio domare och avdelningarna som samlas i plenum, var och en med sin egen rättsliga behörighet. Appellationsdomstolar, tribunaler eller, när så är lämpligt, distriktsdomstolar har specialiserade avdelningar eller särskilda paneler för civilrättsliga mål, brottmål, ungdomsärenden och familjemål, förvaltnings- och skattemål, mål som rör arbetsrättsliga tvister och socialförsäkringstvister, företag, företagsregistret, insolvens, illojal konkurrens samt sjöfartsmål. Specialdomstolar får inrättas på ovanstående områden, när så är lämpligt.

2 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av allmän domstol, hur kan jag veta vid vilken domstol talan ska väckas?

I civilprocesslagen fastställs det normala förfarandet för civilrättsliga mål. Bestämmelserna gäller även andra ärenden, så länge det inte anges något annat i tillämplig lagstiftning.

I artiklarna 94–97 i civilprocesslagen regleras den speciella behörigheten för tvistemålsdomstolar.

Som *domstolar i första instans* handlägger distriktsdomstolarna följande mål med framställningar som kan (inte kan) mätas i pengar:

- Framställningar som enligt *civillagstiftningen faller inom vårdnads- och familjedomstolens behörighet*.
- Framställningar som rör registrering i folkbokföringsregister.

- Framställningar som rör förvaltning av byggnader med flera våningar, lägenheter eller utrymmen som är olika personers exklusiva egendom, samt framställningar som rör de rättsliga förhållandena mellan fastighetsägarföreningar och andra fysiska eller juridiska personer.
- Framställningar om vräkning.
- Framställningar som rör gemensamma väggar och diken, avståndet mellan byggnader och odlingar, rätten till fri passage, samt eventuella servitut eller andra begränsningar av äganderätten.
- Framställningar som rör ändringar av gränser eller markering av gränser.
- Framställningar om skydd av tillgångar.
- Framställningar som rör skyldigheter att vidta eller inte vidta åtgärder som inte kan mätas i pengar.
- Framställningar om ägodelning, oavsett värde.
- Andra framställningar som kan uttryckas i penningbelopp, upp till och med 200 000 rumänska leu, oavsett om parterna har ställning som fackfolk eller inte.

Distriktsdomstolarna prövar överklaganden av beslut av myndigheter och andra organ med befogenhet att meddela rättsliga avgöranden. Distriktsdomstolarna handlägger också andra framställningar som enligt lagstiftningen faller inom deras behörighet.

Tribunalerna prövar följande mål:

- *Som domstol i första instans*, alla framställningar som inte faller inom andra domstolars behörighet enligt lag.
- Som appellationsdomstol, överklaganden av avgöranden som meddelats av domare i första instans.
- Som högre appellationsdomstol, i lag särskilt föreskrivna mål.
- Andra framställningar som enligt lagstiftningen faller inom deras behörighet.

Appellationsdomstolar prövar följande mål:

- Som domstol i första instans, framställningar i förvaltnings- och skattemål.
- Som appellationsdomstol, överklaganden av avgöranden meddelade av tribunaler i första instans.
- Som högre appellationsdomstol, i lag särskilt föreskrivna mål.
- Andra framställningar som enligt lagstiftningen faller inom deras behörighet.

Högsta domstolen prövar följande mål:

- Överklaganden av appellationsdomstolarnas avgöranden och andra i lag föreskrivna avgöranden.
- Överklaganden i lagstiftningens intresse.
- Framställningar om ett tidigare avgörande för bedömning av vissa rättsfrågor.
- Andra framställningar som enligt lagstiftningen faller inom dess behörighet.

2.1 Görs det skillnad mellan lägre och högre instanser bland de allmänna domstolarna (t.ex. distriktsdomstolar som lägre domstolar och regionala domstolar som högre domstolar), och på vilken nivå ska mitt mål i så fall prövas?

I Rumäniens civilrättsliga domstolsväsen görs det skillnad mellan lägre och högre instanser. Domstolar på olika nivå har speciell behörighet, beroende på funktionsrelaterade (typ av uppgift) och processrelaterade kriterier (värde, tvisteföremål eller tvistens karaktär).

Civilprocesslagen har medfört förändringar när det gäller behörighet, och tribunalerna har blivit domstolar med fullständig behörighet att pröva mål i sak i första instans. I distriktsdomstolarnas behörighet ingår att handlägga små och/eller mindre komplicerade ärenden, som förekommer mycket ofta i praktiken.

Appellationsdomstolarna är behöriga att främst handlägga överklaganden, medan Högsta domstolen är den allmänna högre appellationsdomstol som ser till att lagstiftningen tolkas och tillämpas på ett enhetligt sätt på nationell nivå.

2.2 Territoriell behörighet (är domstolen i stad A eller domstolen i stad B behörig i mitt fall)?

2.2.1 Huvudregeln om territoriell behörighet

Reglerna om territoriell behörighet inom Rumäniens civilrättsliga domstolsväsen fastställs i artikel 107 och följande i civilprocesslagen.

Enligt huvudregeln lämnas framställningen in till domstolen i den ort där svaranden har sin hemvist eller sitt säte.

2.2.2 Undantag från huvudregeln

Det finns särskilda regler om territoriell behörighet, t.ex. följande:

- Om svarandens hemvist/säte är okänt ska framställningen lämnas in till domstolen i den ort där svaranden har sin bostad/sitt representationskontor och, om dessa är okända, till domstolen i den ort där käranden har hemvist/säte/bostad /representationskontor.
- En framställning mot en juridisk person som omfattas av privaträtten får också lämnas in till domstolen för ett av dess dotterföretag utan rättskapacitet.
- En framställning mot en förening, ett företag eller en annan enhet utan rättskapacitet får lämnas in till den domstol vars behörighet omfattar den person som enligt överenskommelse mellan medlemmarna har anförtrosts ledningen eller förvaltningen. Om en sådan person saknas får framställningen lämnas in till den domstol vars behörighet omfattar någon av medlemmarna i den berörda enheten.
- Framställningar mot staten, centrala eller lokala myndigheter och institutioner och andra juridiska personer som omfattas av offentlig rätt får lämnas in till domstolen i den ort där käranden har sin hemvist/sitt säte eller till domstolen i den ort där svaranden har sitt säte.

2.2.2.1 När kan jag välja mellan domstolen i den ort där svaranden bor och någon annan domstol?

I den rumänska civilprocesslagen finns regler för alternativ behörighet (artiklarna 113–115). Det innebär att följande domstolar också är territoriellt behöriga:

- Domstolen i den ort där käranden har sin hemvist (framställningar om fastställande av ett föräldra–barnförhållande).
- Domstolen i den ort där den underhållsberättigade käranden har sin hemvist (underhållsskyldighet).
- Domstolen i den ort där en avtalsförpliktelse fullgörs enligt ett avtal.
- Domstolen i den ort där en fastighet är belägen (uthyrning, fastighetsregistrering/motivering/rättelse).
- Domstolen i den ort där avfärden/ankomsten sker (transportavtal).
- Domstolen i den ort där betalningen görs (växlar, checkar, skuldebrev eller andra säkerheter).
- Domstolen i den ort där konsumenten har sin hemvist (skadeersättning till konsumenter för avtal med fackmän).
- Domstolen i den ort där en rättsstridig handling har begåtts eller där den skadeståndsgrundande händelsen inträffade, för framställningar om skyldigheter i samband med en sådan handling.

Om svaranden regelbundet utför yrkesverksamhet/jordbruks-, handels- eller industriverksamhet eller liknande verksamhet utanför sin hemvist får framställningen också lämnas in till domstolen i den ort där verksamheten utförs, med avseende på betalningsskyldigheter i samband med eller som ska fullgöras på den orten.

Med avseende på försäkringsärenden får framställningen om skadeersättning även lämnas in till domstolen i den ort där den försäkrade har sin hemvist eller sitt säte, där de försäkrade tillgångarna finns eller där den försäkrade risken inträffade.

Valet av behörighet enligt ett avtal anses ogiltigt om det görs innan rätten till ersättning har uppstått. Med avseende på ärenden som rör obligatorisk ansvarsförsäkring får skadelidande tredje parter även vidta rättsliga åtgärder vid domstolen i den ort där de har sin hemvist/sitt säte.

Domstolen i den ort där den skyddade personen har sin hemvist eller sin bostad avgör den territoriella behörigheten med avseende på framställningar om skydd av fysiska personer, för vilka vårdnads- och familjedomstolen är behörig enligt civilprocesslagen. När det gäller framställningar om att vårdnads- och familjedomstolen ska godkänna rättshandlingar (i förhållande till en fastighet) är även domstolen där fastigheten är belägen behörig. I detta fall översänder den vårdnads- och familjedomstol som meddelade domen en kopia av domen till den vårdnads- och familjedomstol där den skyddade personen har sin hemvist/bostad.

Ansökan om äktenskapsskillnad omfattas av behörigheten hos distriktsdomstolen i den ort där makarnas senaste gemensamma hem är beläget. Om makarna inte har något gemensamt hem, eller om ingen av dem längre bor i den ort som omfattas av distriktsdomstolens behörighet och där det gemensamma hemmet är beläget, är behörig distriktsdomstol domstolen i den ort där svarandens hem är beläget. Om svaranden inte bor i Rumänien och de rumänska domstolarna har internationell behörighet är den

domstol behörig där kändans hem är beläget. Om varken kändan eller svaranden bor i Rumänien får parterna komma överens om att lämna in ansökan om äktenskapsskillnad till valfri distriktsdomstol i Rumänien. Utan ett sådant avtal ska ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in till distriktsdomstolen för det femte distriktet i Bukarest (artikel 914 i civilprocesslagen).

Framställningar om lösning av enskilda arbetsrättsliga tvister ska lämnas in till domstolen i den ort där kändans hemvist /arbetsplats finns (artikel 269 i lag nr 53/2003 – arbetslagen).

2.2.2.2 *När måste jag välja en annan domstol än domstolen i den ort där svaranden bor?*

Reglerna om exklusiv territoriell behörighet finns i artiklarna 117–121 i civilprocesslagen. De innebär följande:

- Fastighetsrättsliga framställningar ska endast lämnas in till domstolen i den ort där fastigheten är belägen. Om fastigheten är belägen i flera domsområden ska framställningen lämnas in till domstolen i den ort där svaranden har sin hemvist/bostad, om den är belägen inom ett av dessa domsområden, eller, om inte, till någon av de domstolar där fastigheten är belägen. Bestämmelserna gäller även framställningar om skydd av tillgångar, framställningar om markering av gränser, framställningar om begränsningar av rätten i fast egendom och framställningar om ägodelning av en egendom, om det odelade gemensamma ägandet inte är en följd av succession.
- Fram till delningen av odelat gemensamt ägande i arvsärenden har domstolen i den ort där den avlidne/avlidna hade sin sista hemvist exklusiv behörighet för framställningar om
  - giltighet eller verkställande av testamenteriska förordnanden,
  - arv, dess avgifter och de avgifter som har samband med arvingars möjliga anspråk mot varandra,
  - framställningar från den avlidnes/avlidnas legattagare/fordringsägare mot någon av arvingarna/testamentsexekutorn.
- Fram till dess att likvidations-/avregistreringsförfaranden har avslutats med avseende på framställningar som rör företag har domstolen i den ort där företaget har sitt huvudkontor exklusiv behörighet.
- Domstolen i den ort där gäldenären har sitt säte har exklusiv behörighet för framställningar om insolvens/ackord.
- Framställningar som inges av en fackman mot en konsument får endast lämnas in till domstolen i den ort där konsumenten har sin hemvist.

2.2.2.3 *Kan parterna själva utse en domstol som annars skulle vara obehörig?*

Parterna kan skriftligen eller, med avseende på pågående tvister, genom muntlig förklaring inför domstolen komma överens om att mål om tillgångar och andra rättigheter de kan ha ska handläggas av andra domstolar än de domstolar som skulle ha territoriell behörighet, såvida de inte har exklusiv behörighet. I tvister om skydd av konsumenträttigheter och andra ärenden som föreskrivs i lag får parterna endast komma överens om val av behörighet efter att rätten till ersättning har uppstått. Avtal i motsatt riktning anses inte ha någon verkan (artikel 126 i civilprocesslagen).

Kompletterande, extra och mellankommande framställningar ska lämnas in till den domstol vars behörighet omfattar huvudframställningen, även om de ligger under en annan domstols speciella eller territoriella behörighet, med undantag av framställningar om insolvens eller ackord. Dessa bestämmelser gäller även om det finns en lagstadgad behörighet för huvudframställningen till förmån för en specialiserad avdelning eller särskild panel. Om domstolen har exklusiv behörighet för en av parterna ska denna domstol ha exklusiv behörighet för samtliga parter (artikel 123 i civilprocesslagen).

I enlighet med bestämmelserna i artikel 124 i civilprocesslagen ska dessutom den domstol som är behörig att meddela utslag om huvudframställningen även meddela utslag om svaromålen och undantagen, men inte för preliminära frågor som ligger under en annan domstols exklusiva behörighet, medan processincidenter ska handläggas av den domstol vid vilken talan har väckts.

Frågan om domstolarnas allmänna brist på behörighet får tas upp av parterna eller av domaren i vilket skede som helst av processen. Frågan om brist på speciell och brist på territoriell behörighet i samband med allmän ordning måste tas upp vid den första förhandling som parterna har inställt sig vid inför den första domstolen. Bristen på behörighet i samband med privat ordning får endast tas upp av svaranden genom svaromålet eller, om svaromål inte är obligatoriskt, senast vid den första förhandling som parterna har inställt sig vid inför den första domstolen. Om bristen på behörighet inte rör allmän ordning kan den part som har lämnat in framställningen till en domstol utan behörighet inte begära en förklaring om brist på behörighet (artikel 130 i den nya civilprocesslagen).

I civilrättsliga tvister med gränsöverskridande konsekvenser, i ärenden som rör rättigheter som är fritt tillgängliga för parterna enligt rumänsk rätt, om parterna med laga kraft har enats om att de rumänska domstolarna är behöriga att avgöra de befintliga eller möjliga tvisterna i förhållande till dessa rättigheter, ska de rumänska domstolarna vara de enda domstolarna med behörighet att avgöra dessa ärenden. Om inte annat föreskrivs i lagstiftningen ska den rumänska domstol till vilken svaranden kallas vara

behörig att meddela utslag om framställningen, om svaranden inställer sig i domstolen och inger svaromål om saken i målet, utan att också göra en invändning med anledning av brist på behörighet senast i slutet av undersökningsfasen i målet vid den första domstolen. I de två ovanstående fallen får den rumänska domstolen avvisa framställningen om det står klart, av alla omständigheterna i målet, att tvisten inte har någon större koppling till Rumänien (artikel 1066 i den nya civilprocesslagen).

3 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av specialdomstol, hur kan jag veta vilken specialdomstol jag ska vända mig till?

Se punkterna 1, 2, 2.1., 2.2., 2.2.2.1., 2.2.2.2.

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Senaste uppdatering: 14/06/2018